

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az **Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE)**.

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Végrendeletet minden 18. életévét betöltött személy készíthet. A mentális betegség hatása alatt készült végrendelet érvénytelen. A végrendeletet írásban kell megtenni, és azt a végrendelezőnek alá kell írnia. A végrendeletnél egyidejűleg két tanúnak is jelen kell lenni, és azt alá kell írniuk. A tanúknak tudniuk kell, hogy végrendeletnél működnek közre, de a végrendelet tartalmát nem kell ismerniük.

A két tanúnak 15 évnél idősebbnek kell lennie, és nem lehet tanú a végrendelező házastársa, élettársa, testvére, egyenes ági rokona vagy más rokona. Nem lehet tanú az a személy sem, aki saját maga, vagy akinek házastársa, élettársa, testvére, egyenes ági rokona vagy más rokona végrendeleti juttatásban részesül.

A végrendelező rendkívüli végrendeletet is tehet, amennyiben betegsége vagy más vészhelyzet folytán a fenti módon nem tud végrendelezni. Ebben az esetben a végrendelet két tanú előtt szóban tehető meg, vagy a végrendelező azt saját kezűleg írja és aláírja.

Ha valamelyik fél a végrendeletet érvényteleníttetni kívánja, akkor a végrendelet megtámadására a bíróságon keresetet kell benyújtania. A keresetet a végrendelet kézhezvételétől számított hat hónapon belül kell benyújtani.

A végrendelezés csak akkor érvényes, ha arra a végrendeletre irányadó szabályok szerint került sor. Az öröklési szerződések és a tulajdon halál esetére szóló átruházásra vonatkozó más szerződések ezért nem érvényesek.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Svédországban nincsen a végrendeletek nyilvántartásba vételét előíró szabály.

Annak érdekében, hogy a végrendelet léte ismert legyen és azt a végrendelező halála után fel lehessen használni, a végrendelezőnek a végrendelet fellelhetőségéről tájékoztatnia kell egy olyan személyt, aki a bizalmát élvezi. Elterjedt megoldás a végrendelet ügyvédi irodánál vagy bankban történő letétele helyezése. Ha az örökhagyó halála után végrendeletet nem találnak, az öröklés a törvényben előírt rendben történik. Ha a végrendelet később kerül elő, a hagyaték újból felosztható. Az elévülési idő tíz év.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelekrész)?

Igen, ha az elhunyt házas volt, illetve gyermekei voltak, a hagyatékról való végrendelezés korlátozott.

Ha az örökhagyó házas volt, a túlélő házastárs arra a vagyonra jogosult, amely – a közös vagyon megosztásakor rá jutó, továbbá a házastárs különvagyonát alkotó vagyonnal együtt – a svéd társadalombiztosítási kódex 2. fejezetének 6. és 7. szakasza szerinti négyszeres áralapösszegnek felel meg (2014: 44 400 SEK x 4=177 600 SEK (alapösszegre vonatkozó szabály)). Ez a jog akkor érvényesül, ha a hagyaték értéke erre fedezetet nyújt. Vagyis ha nincsen ilyen értékű vagyon, a meglévő vagyont a túlélő házastárs örökli. Az e jogot korlátozó végrendelet ebben a tekintetben érvénytelen.

Az elhunyt gyermekeit örökösnek nevezik, és ők kötelekrészre jogosultak. A kötelekrész azon örökrész fele, amely az örökösöknek a törvény erejénél fogva jár. A törvény szerint az örökhagyó örökösei egymás között egyenlő arányban jogosultak az öröklésre. A kötelekrészt korlátozó végrendelet ebben a tekintetben érvénytelen. Ahhoz, hogy az örökös a kötelekrészt megkaphassa, a végrendelet kézhezvételétől számított hat hónapon belül kérnie kell a végrendelet módosítását.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Konkrét végrendelezés hiányában az örökség felosztása a törvényben meghatározott öröklési rend szerint történik. Az öröklésre való jogosultság egyetlen követelménye az, hogy az illetőnek az örökhagyó halálakor életben kell lennie. Öröklésre az örökhagyó halálakor már megfogant, de később megszülető személy is jogosult.

A törvényes öröklési rend keretében három osztály létezik. Az első öröklési osztályt az örökhagyó gyermekei vagy unokái alkotják. A második öröklési osztály az örökhagyó szüleiből és testvéreiből áll, míg a harmadik öröklési osztály a nagyszülők és azok gyermekei, azaz az örökhagyó szüleinek testvérei. Az egyes ágak között az örökség egyenlő arányban oszlik meg. A második öröklési osztály nem örököl mindaddig, amíg az első öröklési osztályból bárki életben van. A harmadik öröklési osztály akkor örököl, ha a második öröklési osztályból már senki nincsen életben.

Ha az elhunyt házas volt, akkor a hagyaték a túlélő házastársra száll át. A túlélő házastárs halála után a közös örökösök örökölnék, közös örökösök hiányában pedig a második vagy a harmadik öröklési osztály. A közös örökösök ezért a túlélő házastárs halála után másodlagos öröklésre jogosultak.

Ha az örökhagyónak olyan örökösei vannak, akik a túlélő házastársnak nem örökösei, ők az örökhagyó halála után jogosultak örökrészükre.

Örökösök hiányában az örökség a svéd öröklési alapra száll át.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Az örökség felosztása a legtöbb esetben a hatóságok bevonása nélkül zajlik. A haláleset követően az öröklésre jogosultak – akiknek az elhunyt hagyatéka közös tulajdonukba kerül – közösen osztják fel a hagyatékot. A hagyatékban részesedő felek a túlélő házastárs vagy élettárs, az örökösök és az általános hagyományosok. A hagyatéki leltárt a haláleset után három hónappal be kell nyújtani a svéd adóhatóságnak (Skatteverket). Ez a hagyatéki leltár felsorolja az elhunyt hagyatékát alkotó vagyontárgyakat és tartozásokat. A hagyatéki leltár a hagyaték képviselőjére jogosult személyeket is feltünteti. A svéd adóhatóság egyben az illetékes hatóság az ismeretlen örökösök felkutatására is; utóbbi a Post- och Inrikes Tidningarban közzétett hirdetés útján történik. Ha a hagyatékban részesülő bármely fél kéri, a bíróság elrendelheti a hagyaték hivatalos hagyatéki gondnok kezelésébe adását, és egyben ki is jelöli a gondnokot. Ha a felek a hagyaték felosztásában megegyezni nem tudnak, akkor a hagyaték felosztására kirendelnek egy személyt. Ez a személy kikényszerítheti a hagyaték felosztását. A hagyaték felosztásáért felelős személyt az illetékes általános hatáskörű bíróság jelöli ki.

Az öröklési jogvitákban úgyszintén az illetékes általános hatáskörű bíróság jár el.

Ha a hagyatékban részesülő bármely személy kiskorú vagy cselekvőképtelen, gondnok rendelésére kerül sor. A gondnokot a vezető gyám rendeli.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a köteleőrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az öröklési jogosultság elfogadásához nincs szükség külön aktusra. Az örökösöknek azonban jelentkezniük kell, és amennyiben részesülnek a hagyatékban, közre kell működniük a hagyaték kezelésében.

Ha valamely személy végrendelet alapján jogosult az öröklésre, a hagyományosnak – ha jogát érvényesíteni kívánja – a végrendelettről értesítenie kell a törvényes örökösöket. A végrendelettről akkor történik meg az értesítés, amikor a végrendelet hiteles másolatát az örökös(ök)nek átadják és az(ok) azt nyugtázza/nyugtázzák. A végrendeletet érvényteleníteni kívánó, illetve a köteleőrész kiadása érdekében a végrendelet módosítását kérő örökös, valamint az alapösszegre vonatkozó szabályt érvényesíteni kívánó házastárs az értesítést követő hat hónapon belül keresetet nyújthat be a bírósághoz.

Az elhunyt örököse öröklési jogáról a túlélő házastárs javára lemondhat. Ez nem a hagyaték visszautasítása, ebben az esetben az örökös elhalszítja öröklési jogának érvényesítését. Az örökös másodlagos öröklésre lesz jogosult a túlélő házastárs hagyatékából, és a túlélő házastárs halála után megkapja örökrészét. Amennyiben az örökös a túlélő házastárs halálakor már nem él, az örökös örökösei lépnek helyébe az öröklésben.

Az örökös vagy hagyományos az örökhagyónál, azaz annak életében közvetlenül lemondhat öröklési jogáról. Ez a lemondás ellenkező kikötés hiányában kiterjed az örökhagyó örököseire. Az örökös, illetve annak örökösei azonban köteleőrészükre minden esetben jogosultak.

Ha valamely örökös vagy hagyományos visszautasítja vagy nem kéri örökségét, a svéd adóhivatal utasíthatja, hogy az utasítástól számított hat hónapon belül érvényesítse jogát. Ha az örökös vagy hagyományos jogát nem érvényesíti, öröklési jogosultságát elveszíti. Az öröklési jog visszautasítása a hagyaték felosztásáig lehetséges.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az örökhagyó halálakor a hagyatékban részesülő felek, azaz a túlélő házastárs vagy élettárs, az örökösök és az általános hagyományosok kötelezően közösen kezelik az elhunyt hagyatékát. Az ő feladatuk a hagyatéki leltár elkészítése és annak a svéd adóhatósághoz való benyújtása. Ha a vagyon a tartozásokat meghaladja, a többlet a törvényben vagy a végrendeletben meghatározottak szerint kerül felosztásra. A hagyaték felosztása a hagyaték felosztásáról szóló okiratban történik, amelyet az örökösök és az általános hagyományosok készítenek el. A hagyaték felosztásáról szóló okirat írásban készül, és azt az örökösök aláírják. Ha az örökösök nem tudnak megegyezni a felosztásban, a hagyaték felosztását végző személy rendelhető ki és kényszerfelosztás végezhető. Ha végrendeleti végrehajtót neveztek meg, a felosztás az ő feladata.

Ha az elhunyt házastárs volt vagy élettársi kapcsolatban élt, rendszerint sor kerül a közös vagyon megosztására. A közös vagyon megosztása az elhunyt hagyatékának felosztása előtt történik.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az öröklés a törvény erejénél fogva áll be. Az örökösnek az örökhagyó halálának időpontjában életben kell lennie. Az örökhagyó halála előtt megfogant, és azt követően megszülető gyermek is örökös lesz. Az öröklési rendnek három különböző öröklési osztálya van; további információk a 4. kérdésnél találhatóak. Hagyományos az, akire érvényes végrendeletben vagyontárgyat ruháztak. Ha a hagyományos az örökhagyó halálakor nincs életben, a hagyományos rokona lép a helyébe, amennyiben a törvényes öröklés rendje szerint öröklésre jogosult.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Nem, az örökösök az elhunyt tartozásaiért nem felelnek. Haláloset után az örökhagyó vagyona és tartozásai a hagyatékban egyesülnek. A hagyaték önálló jogi személy, így jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik. Ha a tartozások a vagyont meghaladják, a hagyaték csődbe megy, és az örökség felosztására nem kerülhet sor.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az ingatlan tulajdonjogát megszerző személynek kérnie kell a szerzés (a jogcím) nyilvántartásba vételét a svéd földhivatalnál (<http://www.lantmateriet.se/>), rendszerint a szerzéstől számított három hónapon belül. A jogcím nyilvántartásba vételét kérő személynek be kell nyújtania a szerzésről szóló okiratot és a szerzés igazolásához szükséges egyéb iratokat. Adásvétel esetében például az adásvételi szerződést kell benyújtani, egyéb iratok kíséretében. Ha az ingatlanszerzés örökléssel történik, néhány esetben (ha a hagyatékban csak egy fél érdekelt) elegendő a nyilvántartásba vett hagyatéki leltár egy eredeti és egy másolati példányának benyújtása. Ettől eltérő esetekben a hagyaték felosztásáról szóló okiratot kell eredetiben és másolatban benyújtani. További okiratok benyújtása is szükséges lehet, ilyen például a vezető gyám hozzájárulása, ha a hagyatékban kiskorú vagy jogképeséggel nem rendelkező személy részesül. A hagyaték felosztásáról szóló okirat benyújtása helyett néhány esetben a jogcím nyilvántartásba vétele kérhető a joghatályossá vált végrendelet benyújtásával.

Az ingatlan tulajdonosának az a személy minősül, aki legutoljára kérte a jogcím bejegyzését.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Hivatalos hagyatéki gondnok kijelölése kötelező, ha azt a hagyatékban részesülő személy kéri. A hagyományos – az a személy, aki végrendelet alapján egy adott vagyontárgyat örököl – szintén kérheti hivatalos hagyatéki gondnok kirendelését. A hagyatéki gondnokot az illetékes bíróság jelöli ki. A hagyatéki gondnoknak rendelkeznie kell a hagyaték kezeléséhez szükséges ismeretekkel.

A végrendelettel rendelkező a végrendeletben rendelkezhet úgy is, hogy a hagyaték kezelését az örökösök és az általános hagyományosok helyett végrendeleti végrehajtó végezze.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Elsőként a hagyatékban részesülő felek, a túlélő házastárs vagy élettárs, az örökösök és az általános hagyományosok. A hagyatéki leltárban fel kell sorolni a hagyatékban részesülő feleket. Ha hivatalos hagyatéki gondnokot vagy végrendeleti végrehajtót neveztek, a hagyatékban részesülő felek helyett ők jogosultak a hagyaték képviselésére.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hivatalos hagyatéki gondnok feladata a hagyaték vagyontárgyainak és tartozásainak felmérése és az ingatlanok kezelése. A hagyaték törvényes öröklés vagy végrendelet szerinti későbbi felosztásához meg kell jelölni az örökösöket és a hagyományosokat is. A hagyatéki gondnok ezért jogosult az ehhez szükséges iratok aláírására. A hagyatéki gondnok hatáskörének vannak korlátozásai, pl. ingatlan értékesítésekor a hagyatéki gondnoknak be kell szereznie az összes társtulajdonos hozzájárulását, ha pedig ez nem lehetséges, akkor az illetékes kerületi bíróság engedélyét.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezett jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A leggyakoribb iratok a hagyatéki leltár és a hagyaték felosztásáról szóló okirat.

A hagyatéki leltár: A hagyaték felleltározását követően – amelyre valamennyi örököst és hagyományost meg kell hívni – készül el a hagyatéki leltár, amelyet be kell nyújtani a svéd adóhatóságnak. A leltár egyebek mellett feltünteti az örökösök és hagyományosok személyét, valamint a hagyatéki vagyontárgyakat és tartozásokat. A hagyatékot legjobban ismerő személynek, a hagyatéki leltár bemutatójának eskü alatt kell tanúsítania, hogy a hagyatéki leltárban szereplő információk helytállóak. Két személynek kell tanúsítania, hogy a hagyatéki leltárban mindent helytállóan felvettek. A hagyatéki leltárhoz csatolni kell a végrendeletet és a házassági vagyoni jogi szerződést. A svéd adóhatóság a hagyatéki leltárt nyilvántartásba veszi. A nyilvántartásba vett hagyatéki leltár fontos polgári jogi dokumentum. Ez az okirat – önmagában vagy a hagyaték felosztásáról szóló okirattal együtt – a hagyatékban részesülő felek

azonosítására szolgál például akkor, amikor az elhunyt személy egy vagy több bankszámlájáról pénzt kell felvenni vagy a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmet be kell nyújtani.

A hagyaték felosztásáról szóló okirat: a hagyaték felosztásához el kell készíteni a hagyaték felosztásáról szóló okiratot. A hagyaték felosztásáról szóló okiratot írásba kell foglalni, és azt az örökösöknek, illetve a hagyományosoknak alá kell írniuk. A hagyaték felosztásáról szóló okirat ugyancsak jelentős polgári jogi dokumentum és azonosító okirat a hagyatékban részesülő felek számára.

A svéd jog a bizonyítékok szabad mérlegelését alkalmazza, ami azt jelenti, hogy nincsenek külön rendelkezések az egyes okiratok bizonyító erejére vonatkozóan.

Utolsó frissítés: 23/10/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.